

Bydgoszcz, dnia 21 września 2020 r.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W BYDGOSZCZY**

WSS.512.7.2019.KK.13

DECYZJA

Na podstawie art. 105 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.), zwanej dalej Kpa,

umarzam

postępowanie prowadzone w trybie art. 15 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2019 r. poz., 1862 ze zm.), zwanej dalej ustawą szkodową, w sprawie wydania decyzji o nałożeniu obowiązku przeprowadzenia działań naprawczych w związku z zanieczyszczeniem wód w rowie melioracyjnym R-A w miejscowości Wielkie Rychnowo gm. Kowalewo Pomorskie.

Uzasadnienie

Pismem z dnia 25 czerwca 2012 r. (wpływ: 29 czerwca 2012 r.), znak: WIOŚ-WI.1331.2.55.2011.IG, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przekazał Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy informację o wprowadzaniu, przez „Conkret” Z. R. Trejderowscy Sp. j. z siedzibą w Wielkim Rychnowie, do kanalizacji deszczowej ścieków przemysłowych (powstających na terenie zakładu m.in. z mycia zakładu i mycia surowca), w wyniku czego doszło do zanieczyszczenia wody w rowie melioracyjnym w miejscowości Wielkie Rychnowo. We wniosku podano, iż w toku kontroli ww. Podmiotu (w dniu 17 maja 2012 r.) Inspekcja pobrała próby wody z rowu oraz oznaczyła następujące wskaźniki: tlen rozpuszczony w wodzie, BZT₅, ChZT-Cr i zawiesinę ogólną. Uzyskane wyniki badań, wskazały na pogorszenie parametrów wody w rowie melioracyjnym na odcinku od wylotu rowu melioracyjnego spod zakładu do 200 m poniżej tego wylotu, w stosunku do stanu wody stwierdzonego w trakcie kontroli Podmiotu w zakresie tych samych wskaźników w dniu 14 lipca 2011 r. W toku wszczętego postępowaniem z dnia 17 lipca 2012 r. postępowania, tut. Organ przyjął wartość początkową dla zawiesiny ogólnej na podstawie zapisów pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Starostę Golubsko-Dobrzyńskiego z dnia 17 sierpnia 2006 r., znak: OS.6223-6/1/06. Z kolei stan wody w rowie melioracyjnym na dzień 14 lipca 2011 r. zgodnie ze sprawozdaniami z badań będącymi w posiadaniu RDOŚ w Bydgoszczy uznany został za stan początkowy.

Na podstawie powyższych ustaleń Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy uznał, że doszło do wystąpienia szkody w środowisku, w związku z czym decyzją

z dnia 26 września 2012 r., znak: WSI.512.5.2012.JD.34, nałożył na „Konkret” Z. R. Trejderowscy Sp.j. obowiązek przeprowadzenia działań naprawczych środowiska gruntowo-wodnego w rowie melioracyjnym zanieczyszczonym substancjami chemicznymi, na odcinku od wylotu rowu melioracyjnego spod zakładu do odległości 200 m poniżej wylotu spod zakładu w miejscowości Wielkie Rychnowo 67 w gminie Kowalewo Pomorskie polegających na:

„1. Przywróceniu jakości wody powierzchniowej w pobliskim rowie melioracyjnym do stanu jakości wody określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu kwalifikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545).

2. Przywróceniu jakości gleby i ziemi (w tym też osadów dennych w rowie przy zakładzie) do stanu wymaganego standardami, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, ze zm.), rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2002 r. w sprawie rodzajów oraz stężeń substancji, które powodują, że urobek jest zanieczyszczony (Dz. U. Nr 55, poz. 498).”

Na skutek wniesionych przez Spółkę „Konkret” oraz Pełnomocnika [REDAKTOR] odwołań od ww. decyzji RDOŚ w Bydgoszczy z dnia 26 września 2012 r., Organ odwoławczy, tj. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, zwany dalej w treści GDOŚ, uchylił zaskarżoną decyzję w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Organ I instancji, m.in. z uwagi na niewłaściwe ustalenie stron postępowania oraz błędne przyjęcie przez RDOŚ w Bydgoszczy, że rów jako urządzenie wodne zalicza się do wód powierzchniowych, do których ma zastosowanie ustawa szkodowa.

W toku ponownego rozpatrywania sprawy tut. Organ dokonał uzupełnienia dowodów oraz uwzględnił wszystkie uwagi GDOŚ, a następnie decyzją z dnia 8 listopada 2013 r., znak: WSI.512.5.2012.JD/MG1.110, umorzył postępowanie w sprawie wydania decyzji nakładającej obowiązek przeprowadzenia działań naprawczych wód w rowie melioracyjnym R-A w miejscowości Wielkie Rychnowo gm. Kowalewo Pomorskie. Decyzją z dnia 25 czerwca 2014 r., znak: DOP-ks.510.1.2013.mp.6, GDOŚ uchylił w całości zaskarżone przez Gminną Spółkę Wodną z Kowalewa Pomorskiego oraz [REDAKTOR], a także „Konkret” Z. R. Trejderowscy Sp.j. reprezentowaną przez Pełnomocnika rozstrzygnięcie, z uwagi na naruszenie art. 40 Kpa, brak odniesienia się do szkody w środowisku w powierzchni ziemi oraz niewłaściwe ustalenie stron postępowania, a sprawa została przekazana do ponownego rozpatrzenia przez Organ I instancji.

Następnie decyzją z dnia 4 marca 2015 r., znak: WSI.512.14.2014.MG1.18, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy umorzył ponownie postępowanie w sprawie wydania decyzji o nałożeniu obowiązku przeprowadzenia działań naprawczych wód w rowie melioracyjnym R-A w m. Wielkie Rychnowo, gmina Kowalewo Pomorskie, wskazując na jego bezprzedmiotowość. Od ww. decyzji w dniu 16 marca 2015 r. odwołania wnieśli: [REDAKTOR] reprezentowana przez [REDAKTOR] oraz [REDAKTOR] reprezentowany przez radcę prawnego Marka Redeckiego. Zdaniem skarżących spuszczone przez firmę

„Conkret” ścieki przemysłowe doprowadziły do powstania szkody w środowisku zarówno wodnym jak i gruntowym, poprzez zanieczyszczenie rowu glinem. Ponadto strony skarżące nie podzieliły stanowiska tut. Organu w zakresie m.in. nie zaliczenia wód w rowie melioracyjnym do wód powierzchniowych, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145 ze zm.), do których ma zastosowanie ustawa szkodowa.

Decyzją z dnia 26 czerwca 2018 r. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska uchylił zaskarżone ww. rozstrzygnięcie i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. Organ II instancji podzielił stanowisko Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, że zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wód występujących w rowie melioracyjnym nie można zaliczyć do wód powierzchniowych, uznając zarzut skarżących za bezzasadny. Ponadto organ odwoławczy zwrócił uwagę na kwestię wykazania przez RDOŚ w Bydgoszczy, czy glin występuje w gruncie pod przedmiotowym rowem, a także w powierzchni ziemi na działkach sąsiadujących z tym rowem, a po wykazaniu jego obecności, na konieczność przeprowadzenia analizy jego wpływu na zdrowie ludzi i stan środowiska. Poza tym w ocenie GDOŚ kwestia ustalenia stron postępowania wymagała weryfikacji i aktualizacji na podstawie analizy aktualnego wypisu z rejestru gruntów i budynków, jak również w oparciu o przebieg przedmiotowego rowu melioracyjnego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy jako dowody w przedmiotowej sprawie dopuścił następujące dokumenty:

1. Pismo Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 25 czerwca 2012 r. (wpływ: 29 czerwca 2012 r.), znak: WIOŚ-WI.1331.2.55.2011.IG, uzupełnione pismem z dnia 24 lipca 2012 r. (wpływ: 26 lipca 2012 r.), wraz z protokołem kontroli nr TOR 71/2012, przeprowadzonej w dniach 17-23 maja 2012 r. na terenie zakładu Spółki „Conkret”.
2. Pismo Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 9 sierpnia 2012 r. (wpływ: 9 sierpnia 2012 r.), znak: WIOŚ-WI.1331.2.55.2011.IG, zawierające sprawozdania z badań nr 254/12/By, 255/12/By.
3. Pismo Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 12 lipca 2013 r. (wpływ: 17 lipca 2013 r.), znak: WIOŚ-WI.1331.6.19.2013.MW, zawierające sprawozdania z badań nr 235/13/By, 236/13/By.
4. Pismo Gminnej Spółki Wodnej w Kowalewie Pomorskim z dnia 12 kwietnia 2013 r. (wpływ: 17 kwietnia 2013 r.), L.dz.08/04/2013.
5. Pismo Kujawsko-Pomorskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych we Włocławku z dnia 24 kwietnia 2013 r. (wpływ: 29 kwietnia 2013 r.) znak: TEK 7035/667/2013.
6. Pismo Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu z dnia 21 stycznia 2019 r. (wpływ: 22 stycznia 2019 r.), znak: GN.6621.1.11.2019.AB, z aktualizacją z dnia 25 listopada 2019 r. oraz z dnia 3 czerwca 2020 r. w sprawie właścicieli działek położonych wzdłuż rowu melioracyjnego R-A w Wielkim Rychnowie.
7. Decyzja Starosty Golubsko-Dobrzyńskiego z dnia 12 stycznia 2015 r., znak: RiOŚ.6233.27.2014.ZJ, zezwalająca na przetwarzanie odpadów.
8. Pozwolenie wodnoprawne Starosty Golubsko-Dobrzyńskiego z dnia 17 sierpnia 2006 r., znak: OS.6223-6/1/06, na odprowadzenie do ziemi (rów melioracyjny) ścieków

opadowych i roztopowych z terenu zakładu w miejscowości Wielkie Rychnowo działki geod. 243/5, 245/9, 245/12 gmina Kowalewo Pomorskie.

9. Wyjaśnienia „Conkret” Z. R. Trejderowscy Sp. j. z dnia 15 maja 2019 r. (wpływ: 20 maja 2019 r.).
10. Odpowiedź Starostwa Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu z dnia 17 kwietnia 2019 r. (wpływ: 19 kwietnia 2019 r.) znak: ROŚ.604.6.2019.BWi.
11. Wyjaśnienia WIOŚ w Bydgoszczy z dnia 6 czerwca 2019 r. (wpływ: 10 czerwca 2019 r.), znak: WIOŚ-WI.1331.6.36.2019.ASY, wraz z protokołami z kontroli nr TOR 159/2015, TOR 159/2017, TOR 211/2017.
12. Opinia Biegłego Sądowego Sądu Okręgowego we Włocławku z dziedziny ochrony środowiska mgr inż. Radosława Kozłowskiego z dnia 18 maja 2015 r., dotycząca sygn. akt VIII K 110/13.
13. Pismo Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 23 czerwca 2020 r. (wpływ: 26 czerwca 2020 r.), znak: GD.RZI.4603.164.2020.MM.
14. Monitoring osadów dennych rzek i jezior 2016-2017 opracowany na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez zespół autorski Ośrodka Badań i Kontroli Środowiska Sp. z o.o., Katowice grudzień 2016 r.
15. Monitoring osadów dennych rzek i jezior 2016-2017, Sprawozdanie etap II, opracowany na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez zespół autorski Ośrodka Badań i Kontroli Środowiska Sp. z o.o., Katowice listopad 2017 r.
16. Internetowy atlas województwa kujawsko-pomorskiego (<http://atlas.kujawsko-pomorskie.pl>).
17. Toksyczność glinu wyzwaniem środowiskowym (przeгляд literatury), Małgorzata Widłak, Rocznik Świętokrzyski. Ser. B – Nauki Przyr. 32: 131–140, 2011, Polska Akademia Nauk – Oddział w Krakowie.
18. Glin w oznaczeniach środowiskowych gleby, Małgorzata Widłak, Agata Widłak, Archiwum Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska, ISSN 1733-4381, vol. 15, issue 4 (2013), p. 81-88.
19. Glin w otoczeniu i jego wpływ na organizmy żywe, Justyna Zuziak, Małgorzata Jakubowska et. al. Akademia Górniczo-Hutnicza, Kraków.

W toku podjętych przez tut. Organ czynności, w celu weryfikacji i ustalenia stanu faktycznego, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy wezwał „Conkret” Z. R. Trejderowscy Sp. j. do złożenia wyjaśnień i przekazania informacji oraz pozyskał dokumenty w postaci decyzji i protokołów innych organów, w tym Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Starosty Powiatowego w Golubiu-Dobrzyniu oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku. Ponadto tut. Organ uzyskał od Sądu Rejonowego w Golubiu-Dobrzyniu Wydział II Karny, opinię biegłego sądowego Radosława Kozłowskiego ze sprawy VII K110/13, sporządzonej na okoliczność m.in. stanu technicznego urządzeń zabezpieczających ziemię i wodę przed zanieczyszczeniem oraz stanu technicznego i utrzymania urządzeń do podczyszczania wód roztopowych i opadowych.

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2020 r., znak: WSS.512.7.2019.KK.8, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, na wniosek Stowarzyszenia Czysta Wieś z dnia

22 grudnia 2019 r. (wpływ: 30 grudnia 2019 r.) uzupełniony pismem z dnia 21 stycznia 2020 r. (wpływ: 29 stycznia 2020 r.), dopuścił organizację do udziału w niniejszym postępowaniu na prawach strony.

Ustalenia stron postępowania dokonano na podstawie informacji od Starosty Golubsko-Dobrzyńskiego z dnia 21 stycznia 2019 r., zaktualizowanej w dniach 25 listopada 2019 r. oraz 3 czerwca 2020 r.

Z uwagi na okoliczność, że liczba stron w przedmiotowym postępowaniu przekracza 20, (dowód nr 6) zastosowanie ma art. 20a ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, obligujący tut. Organ do zawiadamiania stron o decyzjach i innych czynnościach organu administracji publicznej w formie publicznego obwieszczenia, w innej formie publicznego ogłoszenia zwyczajowo przyjętej w danej miejscowości lub przez udostępnienie pisma w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej właściwego organu administracji publicznej. W dniu 13 sierpnia 2020 r. Regionalny dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy na podstawie art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.) zawiadomił strony o zebraniu dowodów i materiałów w przedmiotowym postępowaniu oraz umożliwił Stronom zapoznanie się z dokumentacją.

Organ zbadał dowody i nie znalazł podstaw do uznania ich za niewiarygodne czy niespójne w zakresie istotnych dla niniejszego rozstrzygnięcia kwestii. Żadna ze Stron nie przedstawiła z kolei innych dowodów, które pozostawałyby w sprzeczności z przeprowadzonymi przez Organ.

Na podstawie analizy dowodów nr 1-19 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy ustalił następujący stan faktyczny.

Zakład „Conkret” Z. R. Trejderowscy Sp. j. zlokalizowany jest w miejscowości Wielkie Rychnowo, gmina Kowalewo Pomorskie. Podmiot zajmuje się odzyskiem i transportem odpadów tworzyw sztucznych i prowadzi działalność m.in. na podstawie decyzji Starosty Golubsko-Dobrzyńskiego z dnia 7 stycznia 2006 r. ze zmianami, zezwalającej na prowadzenie działalności w zakresie transportu i odzysku odpadów, a także z dnia 12 stycznia 2015 r. zezwalającej na przetwarzanie odpadów (dowody nr 7, 11).

Ponadto w latach 2006-2015 Spółka posiadała pozwolenia wodnoprawne, na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z terenu zakładu do ziemi (rowu melioracyjnego), wydane przez Starostę Golubsko-Dobrzyńskiego, (dowody nr 10, 11), a przedmiotowy rów melioracyjny R-A znajdujący się w miejscowości Wielkie Rychnowo, biegnący wzdłuż zakładu firmy „Conkret”, zaliczany jest do urządzeń melioracji wodnych szczegółowych (dowody nr 4, 5).

Z informacji przekazanych przez RZGW w Gdańsku wynika, że obecnie jedynym obowiązującym pozwoleniem wodnoprawnym wydanym Spółce „Conkret” jest decyzja z dnia 21 listopada 2019 r., znak: DG.ZUZ.5.421.330.2019.MM, wydana przez Dyrektora Zarządu Zlewni w Toruniu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (dowód nr 13), udzielająca pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód – wprowadzanie ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, powstających na terenie zakładu produkcyjnego „Conkret” Z.R. Trejderowscy Sp. j. w Wielkim Rychnowie, do punktu zlewnego Toruńskich Wodociągów Sp. z o.o. w Toruniu,

w systemie przewozu wozem asenizacyjnym, poprzez wannę separacyjną, flotator i bezodpływowy zbiornik magazynowy.

W toku kontroli ww. Podmiotu prowadzonych przez WIOŚ w Bydgoszczy w latach 2011-2012, Inspekcja wykazała pogorszenie parametrów wody w rowie melioracyjnym (dowód nr 1), sugerując nielegalny zrzut ścieków przemysłowych poprzez kanalizację deszczową wprost do rowu. Z kolei zgodnie z treścią protokołu z kontroli WIOŚ w Bydgoszczy nr TOR 159/2015 (dowód nr 11) wody opadowe i roztopowe powstające na terenie zakładu są odprowadzane zamkniętym systemem kanalizacyjnym do rowu melioracyjnego, na podstawie pozwoleń wodnoprawnych wydanych przez Starostę Golubsko-Dobrzyńskiego. Ścieki przemysłowe oraz odcieki z magazynowanych odpadów, powstające na terenie zakładu, są odprowadzane do zbiornika bezodpływowego i od września 2012 r. są przekazywane na podstawie umowy do oczyszczalni Toruńskich Wodociągów Sp. z o.o. (dowód nr 11). Zgodnie z treścią protokołu kontroli WIOŚ w Bydgoszczy nr TOR 159/2017 prowadzonej w Spółce „Konkret” w sierpniu i wrześniu 2017 r. (dowód nr 11) w okresie kontroli, podmiot nie posiadał ważnego pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do środowiska. Ustalenia zawarte w protokołach z kontroli Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (dowody 1, 11) wskazują, iż Spółka „Konkret” w celu wytrącania zanieczyszczeń powstających w procesach technologicznych, do 2012 r. wykorzystywała flokulant jakim był produkt na bazie siarczanu glinu (dowód nr 1), a od roku 2013 jest nim kwas cytrynowy (dowody nr 9, 11). Odpady w postaci szlamów, wytrąconych podczas odzysku surowców odpadowych, kierowane są na prasę filtracyjną, a w przypadku jej awarii są zagęszczane grawitacyjnie. Na sitach obrotowych odseparowana zostaje drobna frakcja folii. Wszystkie odpady zbierane są w workach typu big-bag, natomiast odcieki przekazywane są do komory zbiorczej wód brudnych i magazynowane w betonowym zbiorniku bezodpływowym. Następnie odpady te na podstawie umów z firmami zewnętrznymi poddawane są procesowi utylizacji (dowody nr 9, 11).

Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy w ramach prowadzonych w 2012 r. kontroli firmy „Konkret” Z. R. Trejderowscy Sp. j. ustaliła, że Podmiot odprowadzał ścieki z mycia zakładu (ścieki przemysłowe) do kanalizacji wód deszczowych, a następnie do rowu melioracyjnego niezgodnie posiadanym pozwoleniem wodnoprawnym (dowód nr 1), na co również wskazuje opinia biegłego sądowego z dziedziny ochrony środowiska Radosława Kozłowskiego (dowód nr 12). Podczas kontroli Spółki, WIOŚ w Bydgoszczy pobrała do analizy próby wody z rowu melioracyjnego oraz próbę osadu dennego. Wyniki analizy wody w rowie melioracyjnym wykonane w maju 2012 roku wykazały podwyższenie parametru ChZT-Cr w porównaniu ze stanem z lipca 2011 roku, przyjętym przez tut. Organ jako stan początkowy (dowód 1). Analiza przekazanych przez Inspekcję wyników badań prób wody z rowu melioracyjnego z lipca 2012 roku oraz czerwca 2013 roku, wskazuje, że pogorszenie się stanu wody w urządzeniu wodnym miało charakter incydentalny (dowody nr 1-3). Wyniki badań prób osadu dennego pobranych z rowu melioracyjnego przekazane przez Inspekcję wskazują na zawartość glinu na poziomie 5175 mg/kg s.m. oraz 6212 mg/kg s.m. odpowiednio w roku 2012 i 2013 (dowód nr 2, 3). W toku prowadzonego postępowania Spółka „Konkret” przekazała tut. Organowi wyniki analizy prób opisanych jako gleba, pobranych z rowu melioracyjnego w listopadzie 2016 r., które wskazują na zawartość glinu na poziomie 5888 mg/kg s.m. w rowie melioracyjnym powyżej zakładu, 5280 mg/kg s.m. poniżej zakładu po lewej stronie drogi

Rychnowo-Kowalewo Pomorskie oraz 10120 mg/kg s.m. w miejscu wylotu rowu melioracyjnego (dowód nr 9). Ponadto w roku 2016 na zlecenie Spółki „Conkret” zostały przeprowadzone badania gleby (2 próby), jednakże z uwagi na brak dokładnego opisu prób m.in. w zakresie punktu ich poboru, tut. Organ nie mógł uznać ich za wiarygodne, nie było bowiem możliwości ustalenia dokładnego miejsca występowania zanieczyszczenia glinem.

Zgodnie z art. 7 ustawy szkodowej, „organem ochrony środowiska właściwym w sprawach odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku jest regionalny dyrektor ochrony środowiska”.

Rozpatrując zagadnienie szkody w środowisku należy wskazać, iż zgodnie z art. 6 pkt. 11 ustawy szkodowej, przez szkodę w środowisku rozumie się negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska:

a) w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych, mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków lub siedlisk przyrodniczych (...),

b) w wodach, mającą znaczący negatywny wpływ na potencjał ekologiczny, stan ekologiczny, chemiczny lub ilościowy wód,

c) w powierzchni ziemi, przez co rozumie się zanieczyszczenie gleby lub ziemi, w tym w szczególności zanieczyszczenie mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.

W myśl tego przepisu za szkodę w środowisku uznaje się zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ale nie każda zmiana w zakresie wymienionych parametrów może być uznana za szkodę w środowisku, bowiem chodzi tu o zmianę negatywną powodującą pogorszenie stanu środowiska. Natomiast przez bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku rozumie się wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia szkody w środowisku w dającej się przewidzieć przyszłości.

Z art. 2 ust. 1 i 2 ustawy szkodowej wynika, że ma ona zastosowanie do bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub do szkody w środowisku, jeżeli wiążą się one z działalnością podmiotu korzystającego ze środowiska stwarzającą ryzyko szkody w środowisku oraz działalnością podmiotu korzystającego ze środowiska, inną niż ta, o której mowa wyżej, jeżeli dotyczy gatunków chronionych lub chronionych siedlisk przyrodniczych oraz wystąpiły z winy podmiotu korzystającego ze środowiska; emisją rozproszoną, pochodzącą z wielu źródeł, gdy jest możliwe ustalenie związku przyczynowego między bezpośrednim zagrożeniem szkodą w środowisku lub szkodą w środowisku, a działalnością podmiotu korzystającego ze środowiska.

Z kolei podmiotem korzystającym ze środowiska, w rozumieniu ustawy szkodowej jest:

a) przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292) oraz przedsiębiorca zagraniczny w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1079 i 1214), a także osoby prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych, chowu lub hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego,

b) jednostka organizacyjna niebędąca przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia

6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców,

c) osoba fizyczna niebędąca podmiotem, o którym mowa w lit. a, korzystająca ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska wymaga pozwolenia, prowadząca działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku.

Kryteria, którymi należy się kierować rozpatrując kwestię szkody w środowisku zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2019 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz. U. z 2019 r., poz. 1383). Zgodnie z ww. aktem prawnym, kryterium oceny wystąpienia szkody w środowisku w powierzchni ziemi jest zmiana lub zmiany powodujące mierzalny skutek w postaci przekroczenia dopuszczalnej zawartości w glebie lub w ziemi co najmniej jednej substancji powodującej ryzyko, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 101a ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 t. j.), tj. rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. z 2016 r., poz. 1395).

W przypadku wód, szkodą jest mierzalna, znacząca negatywna zmiana lub zmiany przynajmniej jednego z elementów jakości lub ilości służących do klasyfikacji:

- a) potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych,
- b) stanu ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych,
- c) stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych,
- d) stanu ilościowego jednolitych części wód podziemnych,

o których mowa w przepisach Prawa wodnego, w szczególności powodujące pogorszenie klasyfikacji tego elementu, z wyłączeniem zmian, które zostały dopuszczone na podstawie spełnienia warunków, o których mowa w art. 68 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2018 r. poz. 2268 oraz z 2019 r. poz. 125 i 534).

Ze zgłoszenia dokonanego przez WIOŚ w Bydgoszczy (dowody nr 1, 2) wynika, że do szkody mogło dojść w środowisku gruntowo-wodnym w związku z zanieczyszczeniem wody w rowie melioracyjnym, zatem należy odnieść się do definicji szkody w wodach oraz szkody w powierzchni ziemi.

Dla uznania określonego zdarzenia za szkodę w środowisku w powierzchni ziemi lub wodach wymagane jest łączne spełnienie dwóch warunków określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie, tzn. zdarzenie musi zostać spowodowane przez podmiot korzystający ze środowiska, a jednocześnie być skutkiem działalności stwarzającej ryzyko szkody w środowisku prowadzonej przez ten podmiot. Wobec powyższego, aby można mówić o szkodzie w środowisku w pierwszej kolejności niezbędne jest zbadanie, czy sprawca spełnia definicję podmiotu korzystającego ze środowiska prowadzącego działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku, a następnie jeśli warunek ten jest spełniony, wykazanie związku przyczynowo-skutkowego między działalnością podmiotu stwarzającą ryzyko, a zaistniałym zanieczyszczeniem.

W rozpatrywanym przypadku, na podstawie pisma Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 24 lipca 2012 r. zawierającego Protokół kontroli nr TOR 71/2012 (dowód nr 1) ustalono, że Spółka „Conkret” odprowadzała do kanalizacji wód deszczowych, a następnie do rowu melioracyjnego, poza wodami opadowymi, również ścieki przemysłowe. Działalność polegająca na wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, znajduje

się w katalogu działalności stwarzających ryzyko szkody w środowisku, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy szkodowej. W związku z tym „Conkret” Z. R. Trejderowscy Sp. j. spełnia, w myśl tejże ustawy, przesłanki podmiotowe, tj. jest podmiotem korzystającym ze środowiska prowadzącym działalność stwarzającą ryzyko wystąpienia szkody w środowisku.

Jak wcześniej wspomniano kryterium wystąpienia szkody w wodach powierzchniowych jest mierzalna, znacząca negatywna zmiana lub zmiany potencjału lub stanu ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz ich stanu chemicznego. Należy jednak wskazać, że obiekt, którym jest rów melioracyjny zalicza się do urządzeń wodnych (dowody nr 4, 5) i nie stanowi jednolitej części wód powierzchniowych w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310 ze zm.). W art. 16 ust. 65 lit. a ww. ustawy, przez urządzenia wodne rozumie się urządzenia lub budowle służące do kształtowania zasobów wodnych lub korzystania z tych zasobów, w tym urządzenia lub budowle piętrzące, przeciwpowodziowe i regulacyjne, a także kanały i rowy, zatem rów melioracyjny nie można zaliczyć do wód jednolitej części wód powierzchniowych, o których mowa w art. 16 ust. 20 ustawy Prawo wodne. Z uwagi na powyższe nie ma możliwości przeprowadzenia formalnej klasyfikacji jakości wód w rowie melioracyjnym R-A w miejscowości Wielkie Rychnowo, a co za tym idzie, negatywnych zmian nie można odnieść do całej jednolitej części wód powierzchniowych.

Z kolei kryterium wystąpienia szkody w środowisku w powierzchni ziemi jest zmiana lub zmiany powodujące mierzalny skutek w postaci przekroczenia dopuszczalnej zawartości w glebie lub w ziemi co najmniej jednej substancji powodującej ryzyko, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 101a ust. 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r., poz. 1219 t.j.), tj. rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1395) w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi.

Odnosząc się do wskazania Organu II instancji w zakresie wykazania obecności glinu w gruncie pod przedmiotowym rowem oraz w powierzchni ziemi na działkach zlokalizowanych w sąsiedztwie rowu, a po wykazaniu jego obecności przeprowadzenia analizy wpływu tej substancji w glebie lub ziemi na zdrowie ludzi i stan środowiska należy zaznaczyć, że tutaj Organ nie dysponuje wynikami badań prób gleby z ww. miejsc, które bezspornie wskazywałyby na obecność tego pierwiastka zarówno w glebie pod rowem melioracyjnym R-A jak i w powierzchni ziemi na działkach zlokalizowanych wzdłuż tego urządzenia wodnego. Należy jednak podkreślić, że glin jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych pierwiastków na Ziemi i występuje zarówno w glebie, wodzie jak i w powietrzu (dowody nr 17-19). Zawartość glinu w skorupie ziemskiej wynosi ok. 8% ogólnej masy pierwiastków (dowód nr 17). Według danych literaturowych zawartość glinu w glebie waha się w granicach 10000-300000 (mg/kg) (dowód nr 17). Jego wysoka zawartość wiąże się z występowaniem np. w postaci glinokrzemianów, które z kolei w wyniku wietrzenia tworzą minerały ilaste (dowody 14, 17), zawierające w swojej budowie glin. W związku z powszechną obecnością glinu w przyrodzie (dowody nr 17, 19), a także w odniesieniu do informacji dotyczących budowy geologicznej, zawartych w Internetowym Atlasie Województwa Kujawsko-Pomorskiego (dowód nr 16) należy zauważyć, że teren na którym położony jest rów melioracyjny R-A w miejscowości Wielkie Rychnowo zbudowany jest z glin polodowcowych, w których skład wchodzi il, utworzony

z kaolinitu i illitu - minerałów zawierających w swojej budowie glin. Informacje te wskazują, że pierwiastek ten może być naturalnie obecny w powierzchni ziemi zarówno wzdłuż rowu jak i w gruncie pod rowem.

Z uwagi na okoliczność, że pierwiastek ten nie posiada ustalonych dopuszczalnych zawartości ujętych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi, zastosowanie w niniejszej sprawie ma treść § 4 ww. rozporządzenia wskazująca, że „*dopuszczalną zawartość w ziemi substancji powodującej ryzyko, innej niż wskazana w § 1 pkt 1, ustala się na podstawie analizy wpływu obecności tej substancji w glebie lub w ziemi na zdrowie ludzi i stan środowiska (...)*”. W związku z powyższym analizując wpływ tego pierwiastka na zdrowie ludzi i stan środowiska należy zaznaczyć, że w środowisku o odczynie zasadowym i obojętnym występuje on w formie neutralnej, nieszkodliwej dla organizmów żywych, natomiast obniżenie odczynu środowiska (np. gleby) uruchamia uwalnianie glinu ze struktur mineralnych i powoduje tworzenie form toksycznych (dowody nr 17, 19). Zarówno rozwój przemysłowy, mechanizacja produkcji oraz industrializacja prowadzące pośrednio do występowania „kwaśnych deszczów”, jak i powszechne stosowanie nawozów sztucznych, poprzez obniżenie pH gleby, w konsekwencji może przyczynić się do występowania form glinu negatywnie oddziałujących na rośliny i inne organizmy żywe (dowód nr 17-19). Teren, na którym znajduje się rów melioracyjny oraz sąsiadujące z nim obszary ma w znacznej większości charakter rolniczy, zatem mogą występować na danym terenie toksyczne formy tego pierwiastka, niezależnie od formy ich naturalnego pochodzenia.

Sprawozdania WIOŚ nr 255/12/By i 236/13/By wskazują, że zawartość glinu w osadzie dennym rowu melioracyjnego, wynosi odpowiednio 5175 mg/kg s.m. w 2012 r. oraz 6212 mg/kg s.m. w roku 2013 (dowody nr 2, 3). W związku z brakiem możliwości weryfikacji danych dotyczących monitoringu osadów dennych z lat wcześniejszych, tut. Organ porównał ww. wyniki analizy glinu do zawartości tego pierwiastka w osadach dennych rzek oznaczonych w ramach „Monitoringu osadów dennych rzek i jezior w latach 2016 – 2017 (dowody nr 14, 15). W roku 2016 zawartość glinu w osadach dennych rzek wynosiła od 235 do 28090 mg/kg s.m. ze średnią wartością na poziomie 6052 mg/kg s.m., natomiast w roku 2017 wartości te kształtowały się na poziomie od 2,97 do 18600 mg/kg s.m. przy średniej zawartości glinu 2822 mg/kg s.m. Na podstawie analizy dostępnych danych można zatem stwierdzić, iż oznaczone w próbach osadu dennego pobranego z rowu melioracyjnego zawartości tego pierwiastka nie odbiegają od wartości wskazanych w sprawozdaniu z monitoringu. Co prawda w rozpatrywanym przypadku niewykluczone jest, że Spółka „Conkret” naruszając warunki obowiązujących w 2012 r. pozwoleń wodnoprawnych (dowody nr 1, 6, 12) usuwała przy użyciu instalacji kanalizacyjnej wód opadowych i roztopowych ścieki technologiczne mogące zawierać flokulant jakim do 2012 roku był siarczan glinu. Jednakże obecność glinu w analizowanych próbach, z uwagi na brak jednoznacznego wskazania źródła, nie może przesądzać o pochodzeniu tego pierwiastka jedynie z odczynników stosowanych przez firmę „Conkret” w procesach technologicznych w latach 2009-2012. Tym bardziej, że po zaprzestaniu stosowania flokulanta zawierającego glin, ilość tego pierwiastka w próbach osadu dennego analizowanych w roku 2013 i 2016 była na zbliżonym lub wyższym poziomie niż w roku 2012 (dowody nr 2, 3, 9). Zatem obecności glinu w osadzie dennym w rowie melioracyjnym R-A w miejscowości Wielkie Rychnowo,

nie można bezspornie powiązać z działalnością podmiotu stwarzającą ryzyko szkody w środowisku w powierzchni ziemi.

Reasumując, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, zgodnie z art. 7 ustawy szkodowej jest organem właściwym w sprawach zapobiegania szkodom w środowisku i ich naprawie jednak, aby można było mówić o szkodzie w środowisku, organ administracji musi wykazać, że spełniono wszystkie przesłanki wymienione w jej legalnej definicji. Należy podkreślić, że tutaj organ jest związany opinią Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, wyrażoną w decyzji z dnia 26 czerwca 2018 r., znak: DOA-ks.510.1.2013.ep.13, iż wód występujących w rowie melioracyjnym nie można zaliczyć do wód powierzchniowych. Zgodnie z art. 6 pkt 11 ustawy szkodowej przez szkodę w środowisku rozumie się bowiem negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska. Zgodnie z lit. b ww. przepisu przez szkodę w wodach rozumie się zmianę mającą znaczący negatywny wpływ na potencjał ekologiczny, stan ekologiczny, chemiczny lub ilościowy wód. Należy zwrócić uwagę, że w myśl art. 18 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 ze zm.) wody dzielą się na powierzchniowe i podziemne. Śródlądowe wody powierzchniowe dzielą się na śródlądowe wody płynące (cieki naturalne oraz źródła, z których te cieki biorą początek, jeziora oraz inne naturalne zbiorniki wodne o ciągłym albo okresowym naturalnym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych, sztuczne zbiorniki wodne usytuowane na wodach płynących i kanały) oraz śródlądowe wody stojące. Z kolei przez śródlądowe wody stojące należy rozumieć wody śródlądowe w jeziorach oraz innych naturalnych zbiornikach wodnych niezwiązanych bezpośrednio, w sposób naturalny, z powierzchniowymi śródlądowymi wodami płynącymi. Zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy Prawo wodne, przepisy o śródlądowych wodach stojących stosuje się odpowiednio do wód znajdujących się w zagłębieniach terenu powstałych w wyniku działalności człowieka, niebędących stawami. Natomiast zgodnie z art. 16 pkt 65 lit. a cytowanej ustawy przez urządzenia wodne rozumie się urządzenia lub budowle służące do kształtowania zasobów wodnych lub korzystania z tych zasobów, w tym m. in. urządzenia lub budowle piętrzące, przeciwpowodziowe i regulacyjne a także kanały i rowy. W związku z powyższym, mając na uwadze ww. definicje ustawowe, wody w rowie melioracyjnym są wodami w urządzeniu wodnym, a nie wodami powierzchniowymi. Tym samym analizując definicję szkody w środowisku w wodach nie można uznać, że w niniejszym przypadku doszło do zaistnienia szkody w środowisku w rozumieniu ustawy szkodowej, ponieważ ustawa ta nie odnosi się do zanieczyszczeń występujących w urządzeniach wodnych. Zatem rozpatrując przedmiotową sprawę tutaj organ nie znalazł podstaw do zakwalifikowania wód w rowie melioracyjnym do jednolitych części wód powierzchniowych w myśl ustawy Prawo wodne i w związku z powyższym nie istnieje przedmiot, w stosunku do którego możliwe byłoby zastosowanie wykładni ustawy szkodowej. Ponadto należy zaznaczyć, że teoria adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy obecnością glinu w próbach osadu dennego, pobranych z rowu melioracyjnego R-A w miejscowości Wielkie Rychnowo a działalnością „Conkret” Z. R. Trejderowscy Sp. j., nie pozwala na wykazanie bezpośredniego powiązania przyczynowo-skutkowego. Nie istnieje bowiem bezsprzeczna zależność, którą należy rozumieć w ten sposób, że wyłączną, jedyną i bezpośrednią przyczyną obecności tego pierwiastka w osadzie dennym

w przedmiotowym rowie jest działalność prowadzona przez Spółkę „Conkret”. Organ przeanalizował zebrane dowody, w tym dostępne źródła literaturowe (dowody 14-19) i uznał, że z uwagi na powszechną obecność glinu w przyrodzie zarówno w powierzchni ziemi, wodach jak i powietrzu oraz budowę geologiczną terenu, na którym położona jest miejscowość Wielkie Rychnowo, pierwiastek ten może być obecny zarówno w gruncie pod rowem melioracyjnym, jak i na działkach zlokalizowanych wzdłuż tego rowu. Należy również podkreślić, że industrializacja i rozwój gospodarczy zarówno w miastach jak i na obszarach wiejskich, poprzez emisję do środowiska substancji zmieniających naturalne warunki (kwaśne tlenki, nawozy sztuczne), przyczynia się do występowania toksycznych form glinu, które negatywnie oddziałują na rośliny i organizmy żywe. Pozyskane w toku postępowania wyniki badań dwóch prób, opisanych jako próby gleby i analizowanych m.in. pod kątem zawartości glinu, z uwagi na brak określenia dokładnego miejsca poboru zostały uznane przez tut. Organ za niewiarygodne. Interpretacja ustawy szkodowej wskazuje, że ma ona zastosowanie do bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku lub do szkody w środowisku jedynie w przypadku gdy spełnione są wszystkie warunki zawarte w jej prawnej definicji. Z uwagi na okoliczność, że nie zostały spełnione zarówno przesłanki przedmiotowe zawarte w art. 2 tejże ustawy, w zakresie wykazania samego wystąpienia szkody w środowisku, a także brak powiązania przyczynowo-skutkowego pomiędzy działalnością podmiotu stwarzającą ryzyko szkody w środowisku a bezpośrednim zagrożeniem szkodą w środowisku lub szkodą w środowisku, ujętego w art. 2 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, tut. Organ uznał, że dalsze postępowanie w sprawie wydania decyzji o nałożeniu obowiązku przeprowadzenia działań naprawczych w związku z zanieczyszczeniem wód w rowie melioracyjnym R-A w miejscowości Wielkie Rychnowo gm. Kowalewo Pomorskie stało się bezprzedmiotowe.

W myśl art. 105 § 1 cyt. ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego: *„Gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe w całości albo w części, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części.”*

Z uwagi na to, że nie zaszły wszystkie przesłanki do uznania, że mamy do czynienia ze szkodą w środowisku, a organ wszczął postępowanie w tej sprawie w trybie ustawy szkodowej, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

Od niniejszej decyzji służy stronie odwołanie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska za pośrednictwem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W BYDGOSZCZY

Szymon Kosmański

Otrzymują:

1. Strony postępowania zgodnie z art. 49 Kpa.
2. Ad acta.